Ministère de l'Enseignement Primaire, Secondaire et Professionnel

KUSOMA NA KUANDIKA

Kitabu ca mwanafunzi

KISWAHILI
2

Edition 2018

KUSOMA NA KUANDIKA

Kitabu ca mwanafunzi

Direction des Programmes Scolaires et Matériel Didactique

YALIYOMO

DIBAJI 1
INGILIO 2

KIPINDI CA 1 : KUISHI VIZURI NAFASI YAKO
Juma ya 1 : Kurudi shuleni 4
Juma ya 2 : Adabu 14
Juma ya 3 : Jamaa ndogo 24
Juma ya 4 : Majirani 30
Juma ya 5 : Nymba ya jamaa 36
Juma ya 6 : Kijiji 42

KIPINDI CA 2 : KUJIKINGA
Juma ya 8 : Sehemu za mwili wa mtu 50
Juma ya 9 : Usafi wa mwili wa mtu 54
Juma ya 10 : Mavazi za wanaume, wanawake na watoto 38
Juma ya 11 : Aina na rangi ya mavazi 61
Juma ya 12 : Micezo ya pekee 66
Juma ya 13 : Micezo ya kikundi 70

KIPINDI CA 3 : KUISHI KWA WAKATI NA KAZI ZA MAHALI
Juma ya 15 : Nyakati za mcana 76
Juma ya 16 : Nyakati za mwaka 80
Juma ya 17: Wacuruzi, wanunuzi na kazi zao 84
Juma ya 18 : Kuuza na kuuzisha sokoni 88
Juma ya 19: Karamu katika jamaa-kuzalixa 92
Juma ya 20 : Kusafiri wakati wa mafungo 96

DIBAJI

Kifungo cha mwisho ya kanuni ya tano ya sheria muhimo ya mafunzo ya taifa, inchini ya Kidemokrasia ya Kongo, kinajulisha kwamba, maadibisho ya shule ina ukomo ya kuelimisha kimuhimu na kiusawa kila mtu kusudi ya kumfanya awe mwenye mafaa kwake yeye mwenyewe, pia kumuingiza ndani ya shirika.

Kwa kufikia ukomo hii, yapashwa, kwa mwisho ya masomo ya msingi, mtoto mkongomani aelewe , kusoma, kuandika, kuhesabu, kusikiya na kusema kwa luga la kikingomani na kifaransa.

Kwa hivi, hadi leo tena, kuna mwanafunzi anaye maliza masomo ya msingi na angali bado na magumu kati ya usomi-mwandiko; uwezo aliopata katika majifunzo ya kusoma na kuandika haifike kwenye kiwango za kanuni ya kimataifa.

Tokeo hii, inahakikishwa na mitiani mbalimbali ya taifa (TENAFEP) na ya kimataifa (EGRA). Kiwango ya chini ya mafanikio inayo rikodiwa katika elimu zingine za shule, inazingatiwa kuwa matukio mbovu, ya wanafunzi, kukosa ujuzi wa kusoma na kuandika.

Uwezo wa usomi-mwandiko, inabaki shurti inayoitajika kwa kuhakikisha majifunzo ya elimu zingine.

Kwa kutengeneza hali hii, Wizara ya mafundisho ya msingi, sekondari na kazi, ilikamata hatua muhimu inayo lengo la kuboresha hali ya mafunzo-majifunzo, hasa kwa kutosha usomi-mwandiko kuwa elimu ndogo, na kuiinua kwa ngazi ya elimu kubwa ya majifunzo.

Ndio sababu, wizara ya mafundisho ya msingi, sekondari na kazi, anashukuru mchango ya washirika wake kiufundi na kipesa, kumuunga mkono kwa uboreshaji wa hali ya majifunzo na kwa ubadili ya mfumo kielimu ya Kongomani.

Vitabu hivi, vimeundwa na chumba inchini, kinacho usika na mipango ya shule na vyombo vya mafunzo (DIPROMAD) ikisaidiwa na washirika wanao jiusisha na mafunzo ya usomi-mwandiko kwa luga la taifa. Vitabu hivi, ni mali ya Wizara ya mafundisho ya musingi, sekondari na kazi, pia ni kwa wanafunzi na walimu wa darasa la kwanza, la pili na la tatu ya shule zote ya msingi ya kiserkali na ya msingi ya kipekee yenye kukubaliwa. Tuna amini,watashiriki kwa uboreshaji wa mafundisho na majifunzo.

Walimu wanaume na wanawake, wanaitwa kwa kufanyiziya na kutumia kwa upeo vyombo hivyo vya bei vya mafundusho kwa kufanya kazi zao zaidi kwa faida ya wanafunzi

Gaston MUSEMENA BONGALA
Waziri wa Mafundisho ya
Msingi, Sekondari na Mtaalamu

INGILIO

Waziri wa Jamuhuri ya kidemokratia ya Kongo anae husika na mafunzo ya msingi, sekondari na kikazi, anainua elimu ndogo ya kusoma na kuandika kwa ngazi ya elimu kubwa inchini. Alikamata mpango huu, ili ajibu ku maendeleo ya kikanda na kimataifa, kulingana na kanuni zilizo chukuliwa duniani kote pamoja na yanayo fanyika inchini mwetu.

Kwa kuboresha hali ya mafunzo-majifunzo ya kusoma na kuandika kunako shule la msingi, uwaziri huo, umeandalia mwanafunzi na mwalimu vitabu kufwatana na mpango wa mafunzo ya taifa.

Kwa darasa ya kwanza na ya pili ya shule la msingi, luga ya taifa iko kwa ujumla, luga ya mafunzo na elimu inayo fundishwa. Kwa darasa izo mbili, kifaransa inafundishwa tu sawa elimu. Mafunzo yake, inaishia tu kwakusema bila kuandika. Ni kuanzia kwa darasa ya tatu ndipo majifunzo kwa luga ya taifa yanahamishwa kwa luga la kifaransa.

Buku la usomi la mwanafunzi, pamoja na kitabu cha mwalimu na cha mwanafunzi, viliundwa kwa misingi ya ugunduzi wa kisayansi ya sasa, inayo hakikishwa na kuchunguzwa.

Ndani ya maendeleo ya mafunzo-majifunzo, msingi ni juma ya majifunzo. Kila juma ya mafunzo-majifunzo, ina mada ndogo inayo fundishwa katika siku sita. Siku ya kwanza ya juma, wanafunzi wanasikiliza usomi wa mwalimu. Siku ya sita, wanafunzi wanakamilisha yale waliojifunza juma nzima, na wanafanya mazoezo ya kuandika.

Buku hii ya usomi, inakamilisha kitabu cha mwanafunzi. Ni chombo nzuri kiliotungwa kwa kuimarisha mazoezo mbalimbali yalio fanyika somoni. Tunaalika walimu pia wazazi kusindikiza wanafunzi na kuwapa nguvu ya kumiliki yalio ndani ya kitabu hiki Tajiri kwa mazoezo ya kusoma na kuandika, ambao, bila shaka kitawaruhusu kupata ujuzi unayo hitajika.

KIPINDI CA KWANZA

KUISHI VIZURI NAFASI YAKO

Shule

Kurudi shuleni

Nazungumuza hadisi hii :

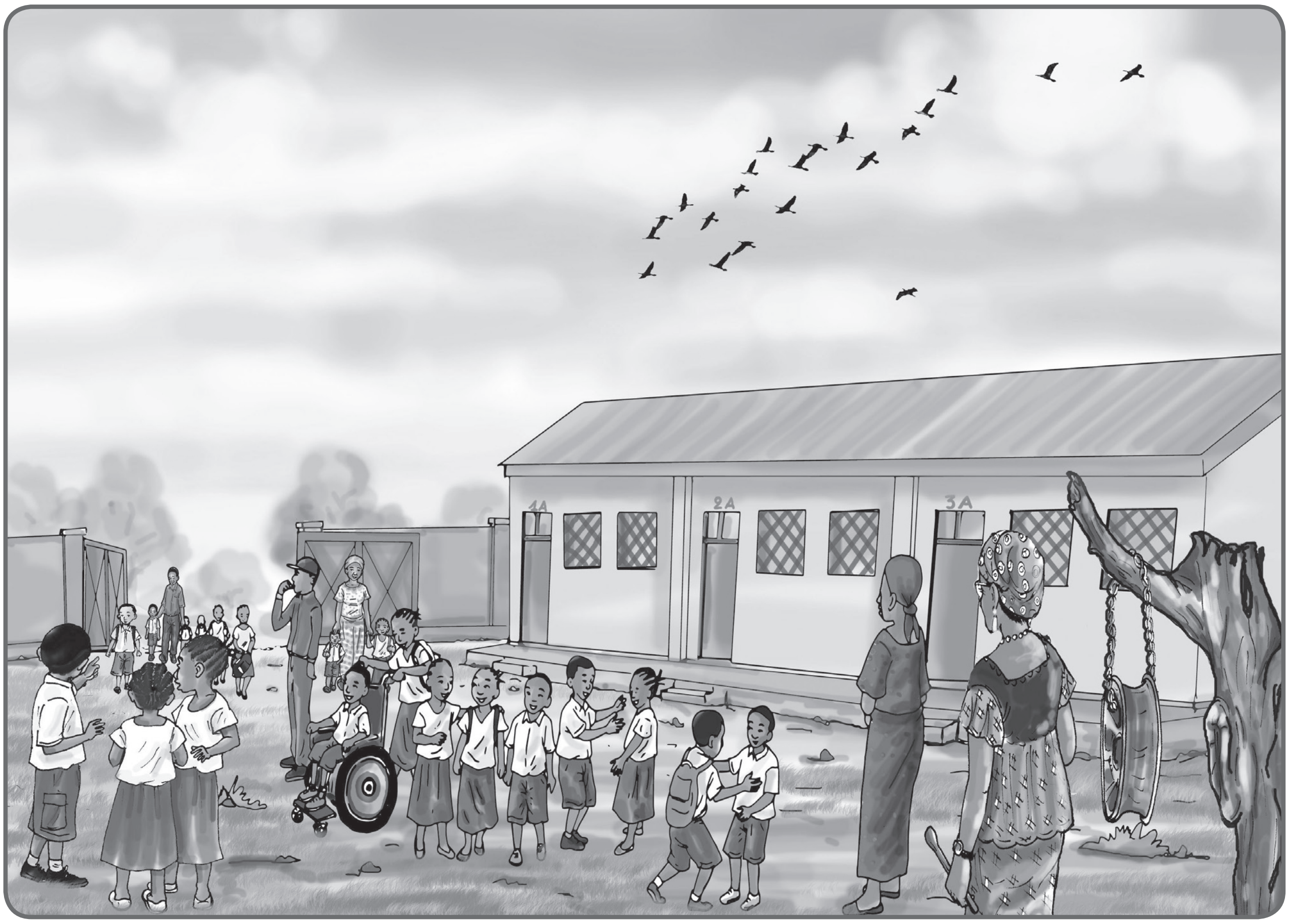

Alfabeti

a
a

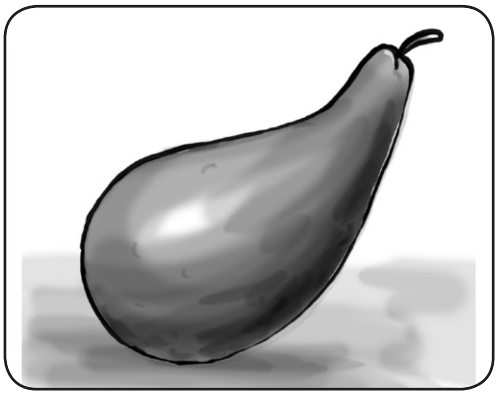

avok**a**ti

A
A

b
b

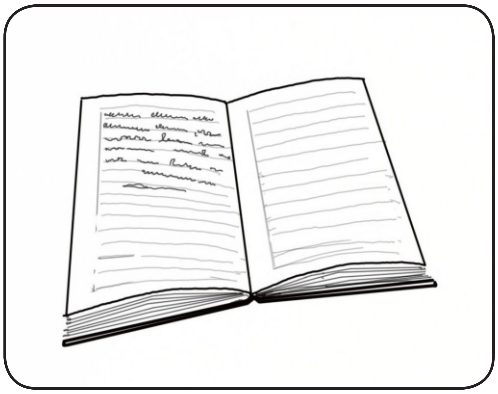

buku

B
B

c
c

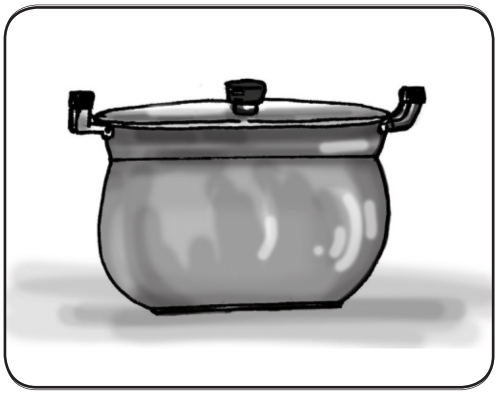

cungu

C
C

Alfabeti

Nasoma.

a A b B c C

a A b B c C

B C a B c A

A B C A c b

C b a C a B B

b A C c A B C

d d

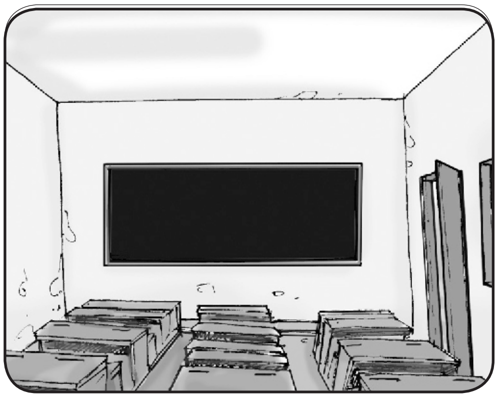

darasa

D 𝒟

e e

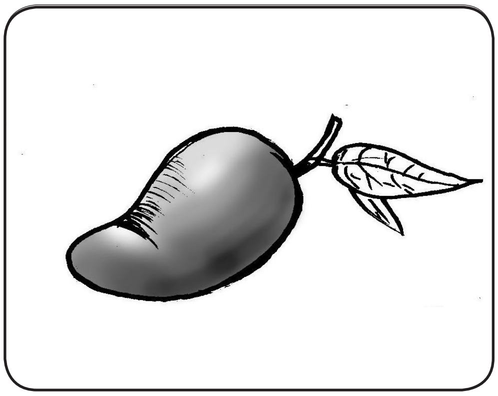

emb**e**

E ℰ

f 𝒻

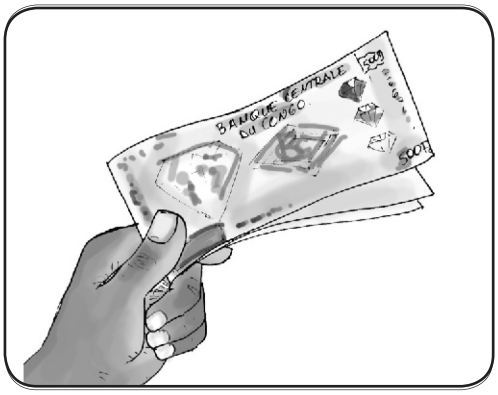

franka

F ℱ

Alfabeti

Nasoma.

d D e E f F

d D e E f F

D e F d f E

D f e d e F

B a D e C B *d*

E b A e C c A *f*

g g

G G

Gari

h h

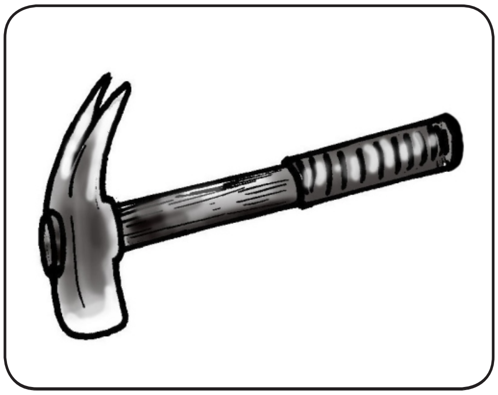

H H

hama

i i

I I

imbwa

Alfabeti

Nasoma.

g G h H i I

g G h H i I

G h I g i H

G i h g h I

b a G d h C B g e

B H f b A h C c A i

j
j

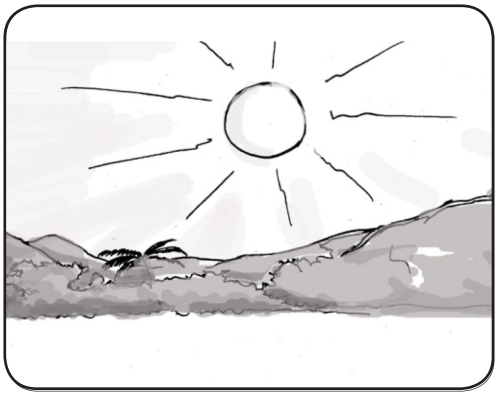

jua

J
J

k
k

kinga

K
K

l
l

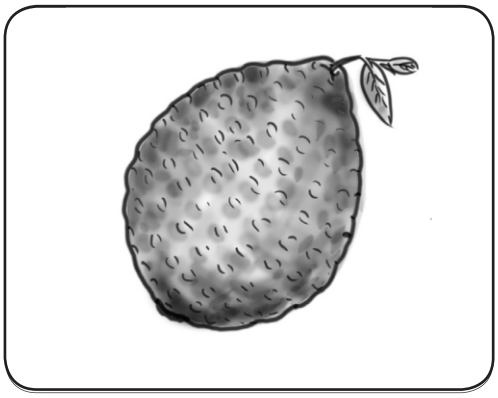

limau

L
L

Alfabeti

Nasoma.

j J k K l L

j J k K l L

J k L j l K

J l k j k L

b a G C *J* d *k* B

B j e f *b K A*

k C h c A *l* i

Alfabeti

Nasoma herufi hizi:

A B C d e f g H i J K l

H g d A K C e f i J B

f	a	B	D	i	E	e	e	A	b
d	G	E	A	L	h	H	k	I	j
K	d	j	D	l	f	c	b	B	l
g	h	C	k	A	c	i	j	C	g

Naandika herufi hizi:

a b c d e f g h i j k l

A B C D E F G H I J K L

Shule

Adabu

Nazungumuza hadisi hii :

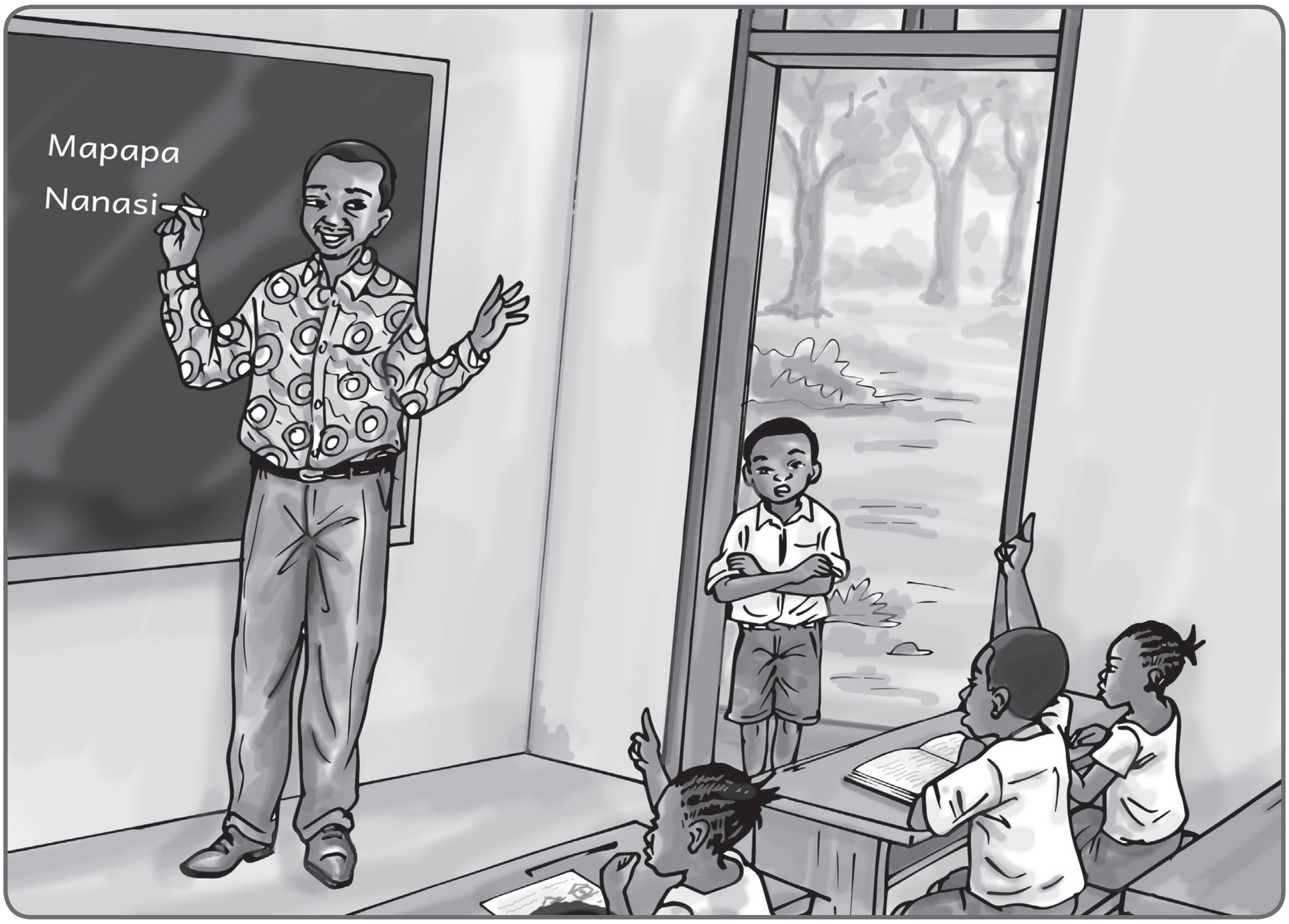

m
m

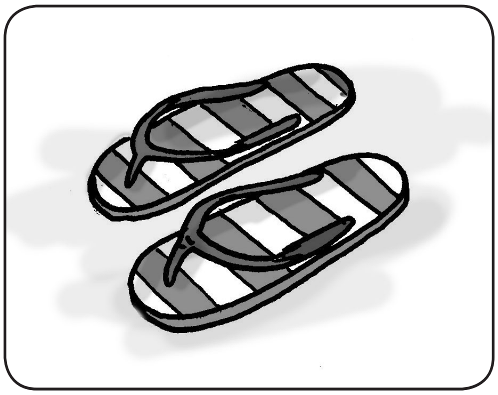

mapapa

M
M

n
n

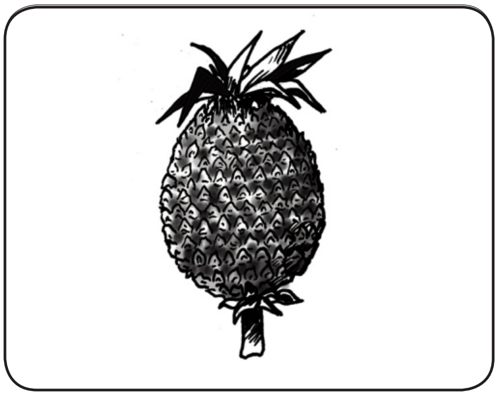

nanasi

N
N

o
o

ofisi

O
O

Alfabeti

Nasoma.

m M n N o O

m M n N o O

M n O m o N

M o n m n O

b *a G* j *M* d *n* C

l B *m e B N* f *b A*

n C h *K* c A *o* i

p
p

paka

P
P

r
r

rangi

R
R

s
s

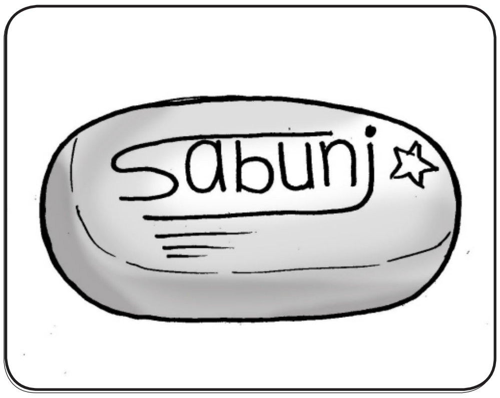

sabuni

S
S

Alfabeti

Nasoma.

p P r R s S

p P r R s S

P r S p s R

P s r p r S

O b a G j P d r

C l B p B e m R f b i

A n r C h K c A s

t
t

taa

T
T

u
u

ua

U
U

v
v

viatu

V
V

Alfabeti

Nasoma.

t T u U v V

t T u U v V

T u V t v U

T v u t u V

p O b *a G* j R *T* d

u C *l* B *t* e *B* m *U* f *b* i

A n *S u C h K* c A *v*

w
w

watoto

W
W

y
y

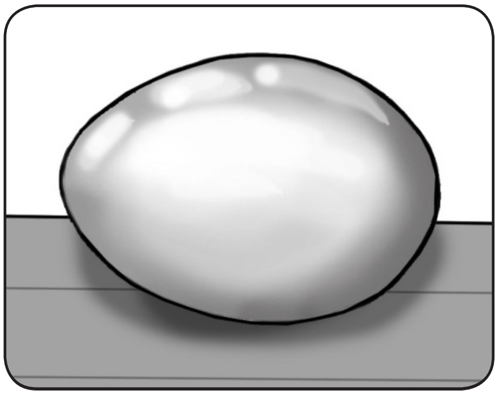

yai

Y
Y

z
z

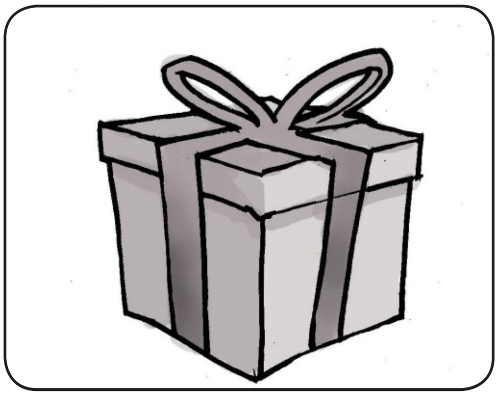

zawadi

Z
Z

Alfabeti

Nasoma.

w W y Y z Z

w W y Y z Z

W y Z w z Y

z W y w y Z

u p O b *a* *G* j R

W d *y* C *V* *l* B *w* *e* *B* m

Y f *b* *A* n *S* *y* h *K* c T *z* i

Alfabeti

Nasoma herufi hizi:

B A C d e f g H I j K l

M T n o P s u Y v w Z

s	m	N	P	u	R	r	r	M	n
p	T	R	M	Z	u	U	y	v	w
Y	p	w	P	s	z	o	n	N	z
t	u	O	y	M	o	v	W	O	t

Naandika herufi hizi:

a b c d e f g h i j k l

M n o P S T u v W Y Z

Jamaa

Jamaa ndogo

Nazungumuza hadisi hii :

Nasoma.

i *i* a *A* l *l* n *n*

Li na la ni

Nini Lili Nana

Ni Lili na Lina.

Naandika

i	l	a	n
...	...	...	...
Na	li	ni	la
.....	.....	.....	.....
Nino	Oli	Lili	
. . . .	. . .	. . . .	

Natazama kiisha nasema

Nasoma.

Lili na Lali

Ni nani.
Ni lili.
Lili analala.
Ni nani.
Ni Lali.
Lali analala.

Najaza msemwa:

Lili ……
Ni ……

Nasoma.

o o e e b b u u

a l e i b u n o

ni lo ba no be bu Li

Leo Bale Alibeba

Bale baliona ule.

Naandika

k	b	n	u	l	e
.	.	.	.	.	.
bu	le	nu	Ne	Ba	
. .	. .	. .	. .	. .	
Nina	Babu	Baba	Bebi		
. . . .	. . . .	. . . .	. . . .		

Natazama kiisha nasema

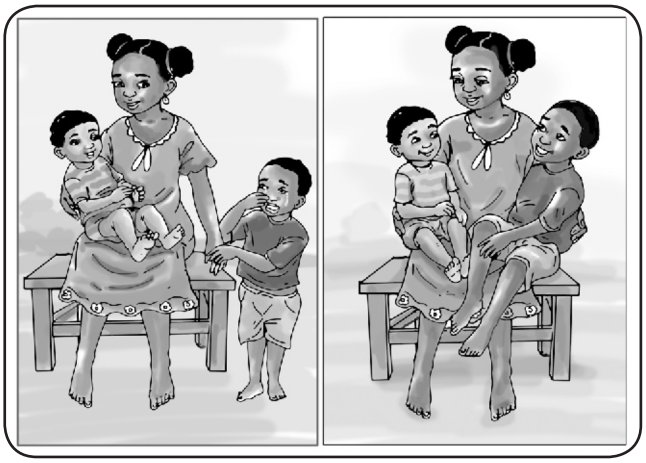

Nasoma

Nono na Nana

Bibi anabeba Nana.
Nono alililia Bibi.
Bibi alibeba Nono.
Na Bibi alibeba Nana.

Naongeza maneno ndani ya msemwa

Bibi anabeba . . . .

Nono.......... Bibi.

.... anaona Bibi.

Nasoma

o o i i b b a a

Babu   Ninalia   Nina   Bebi

Nono   Nini   Beba   Anaona

Babu   anabeba   Bebi

Baba   anaona   bibi

Naandika

Jamaa yetu inaundwa na ....

....

Jamaa

Ujirani

Nazungumuza hadisi hii :

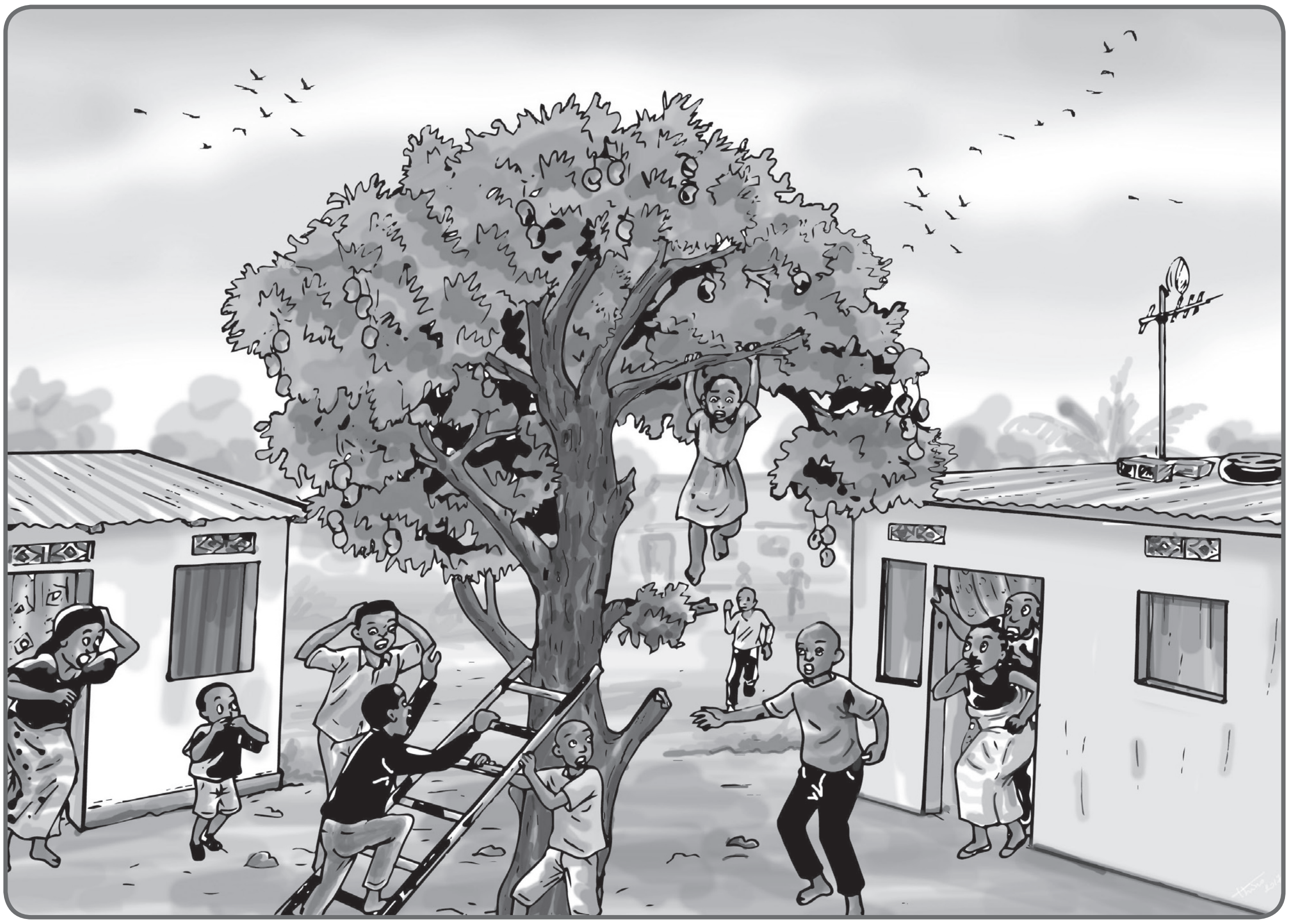

Nasoma.

k 𝓀 m 𝓂 d 𝒹 s 𝓈 m a l

s e b i d u n o k

ma Le si bo du Ne Ka

Mali Dunia Sabuni

David amenunua sabuni.

Naandika

m	k	s	d	l
.	.	.	.	.
ma	de	ki	su	Le
. .	. .	. .	. .	. .
Sala	Daudi	Madini	Sabuni	
. . . .	. . . .	. . . . . .	. . . . . .	

Natazama kiisha nasema

Nasoma

Kanisa

Ni siku ya misa.
Baba aliona kanisa.
Baba alibeba sadaka.
Alisali salama kanisani.
Ile kanisa ni nene sana.

Naandika maneno inayokosa :

Baba alisali ....

Ile kanisa ni .... sana.

Ni .... ya misa.

Nasoma

t 𝓉 y 𝓎 p 𝓅 z 𝓏 z i d m

a t u n o k b y l s e

yo bi pu di Ne za ku ma Le so Ti

Matope Yetu Zamu

Tazama tabia yako.

Naandika

b	n	u	l	e
...	...	...	...	...
bu	le	nu	Ne	Ba
...	...	...	...	...
Nina	Babu	Baba	Bebi	
....	....	....	....	

Natazama kiisha nasema

Nasoma

Siku ya karamu

Leo ni siku ya karamu.

Ni siku kuu kabisa.

Zola anakula.

Si kama siku zote.

Naongeza maneno ndani ya msemwa

Leo ni .... ya ....

Nasoma

d s k y z d z m k t y m s t

z i l s e b d y m a t u n o k

Babu Analia Dada

Zaidi Lamuka Yetu Meno

Ile ni buku yetu.

Naandika

Nyumbani napenda ....

....

Makao

Nyumba ya jamaa

Nazungumuza hadisi hii :

Nasoma

w W g v V h H

w y u g v k m a h t n e s

zi ka Me wi ha so tu gi ya
Ve po Du

Goti Wazo Hewa

Watu hawa wana magoti.

Naandika

w g v h

... ...

ho wi va ge

....

wazo Viziwi Hewa Sabuni

....

Natazama kiisha nasema

Nasoma

Kuku

Mama Veve ana kuku.
Ana kuku dume na dike.
Kuku dume ni ine.
Na kuku dike ni tatu.
Kuku dume inawika.

Naandika maneno inayokosa

Jogoo ni kuku..............

Natia cakula.................

..............wanafika somoni.

Nasoma

j *j* f *f* r *r* c *c*

c o z w y u g v r j a h t F e s

ga yu zi fo Mi wa ci hu Ro Vi pa ju

Cawa Raha Joto

Feza anajuwa kuceza.

Naandika

j	f	r	c
...	...	...	...
fa	ri	cu	jo
......	......	......	......
jina	Fasi	Roho	Cura
....	....	....	....

Natazama kiisha nasema

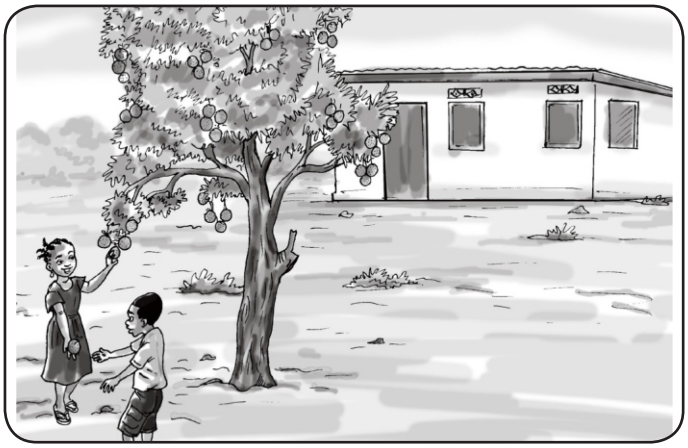

Nasoma

Fatuma na Ali

Fatuma na Ali ni marafiki.
Fatuma na Ali wanaceza.
Wanaceza kunako makao yao.
Makao yao ina muti wa limau.
Limau ina vitamini sana.

Naandika maneno inayokosa :

Fatuma na Ali ni ....

Wanaceza kunako .... yao.

Nasoma

k m d s t y p z

C d m L o t w z Y v s

n k h e b A f g j i r u

Wageni Jana Sadaka

Leo ni siku ya jua kali.

Masomo ni kitu ya lazima.

Naandika

Tuna jenga nyumba ya ....

....

Makao

Kijiji

Nazungumuza hadisi hii :

Nasoma

sh *sh* ny *ny* ch *ch* nd *nd* mb *mb*

mb c z ch y u g ny m a sh t z n e nd

ndi ka she wi ha nyo chu gi ya Ve mbo Du

Shamba Nyama Ndege

Mbu ndani ya nyumba.

Naandika

sh mb ny nd ch

....

chi sha mbi nye

....

Nyota ndizi mboga shimo

....

Natazama kiisha nasema

Nasoma

Nyumba ya kijiji

Kijiji Chelu kina nyumba.

Ni kandokando ya shamba.

Nyumba hii ina madirisha ine.

Cini kuna seruji.

Najaza musemwa :

Kijiji .... kina ....

.... ya nyumba kuna baraza.

Nyuma ya nyumba kuna......

Nasoma

ng *ng* kw *kw* nj *nj* nz *nz* mw *mw*

nj sh ng mb nd nz Kw sh mw ch

Nji Nda ngo kwa nye mwi nza cho shi

Njiwa Mwanzo Ngambo

Njiwa na kwale ni ndege.

Naandika

ng	kw	nj	nz	mw
.....	.....	....	....	.....
ngu	kwa	nji	nzu	
......	......	......	......	
nzuri	njia	kwale	Mwalimu	
....	....	....	....	

Natazama kiisha nasema

Nasoma

Usafi wa Kijiji

Wakaaji wanafanya kazi.

Ni kazi ya kusafisha njia ya kijiji.

Kweli wanakijiji wanafanya kazi nzuri.

Njia inakuwa safi ngambo zote.

Kiongozi anafurahi na usafi wa kijiji.

Naongeza maneno inayokosa :

Wakaaji .... kazi.

Ni kazi ya kusafisha .... ya kijiji.

Nasoma

ng *ng* kw *kw* nj *nj* nz *nz* mw

mw sh *sh* ny *ny* ch *ch* nd *nd*

Mbegu Chela Ndege

Chela analima shamba yangu.

Ndege inashuka cini.

Naandika

Tunalinda kijiji cetu kwa ....

....

KIPINDI CA PILI

KUJIKINGA

Mwili wa mtu

Sehemu za mwili

Nazungumuza hadisi hii :

Natazama kiisha nasema

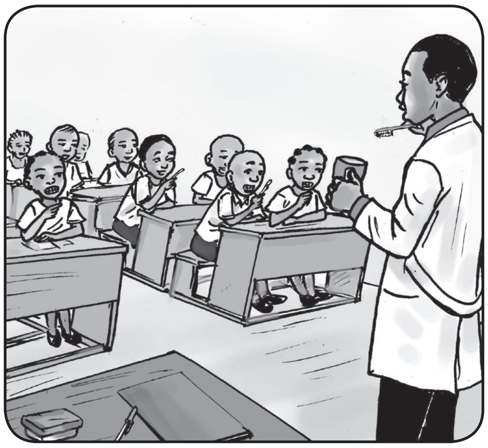

Nasoma

Mganga somoni

Leo mganga alifika somoni.
Aliwapa watoto mashauri ya usafi.
Kusukua meno na muswagi.
Kusukua mikono mbele ya kula.
Kuepuka cawa ndani ya nywele.

Naandika msemwa juu ya usafi wa mwili.

Natazama kiisha nasema

Nasoma

Sehemu kubwa za mwili

Sehemu ya kwanza ni kicwa.
Kicwa ina maco, masikio pua na kinywa.
Sehemu ingine ni kiwiliwili.
Kiwiliwili ina tumbo, kifua na mgongo.
Sehemu ingine ni viungo.
Viungo ni miguu na mikono.

Naandika sehemu tatu za mwili

Naandika ndani ya buku ya mazoezo, majina tatu ya sehemu za mwili:

Najaza msemwa huu :

Sehemu ninayo penda ni ....

Naandika kwa misemwa mbili kuhusu sehemu za mwili:

Mwili wa mtu

Usafi wa mwili

Nazungumuza hadisi hii :

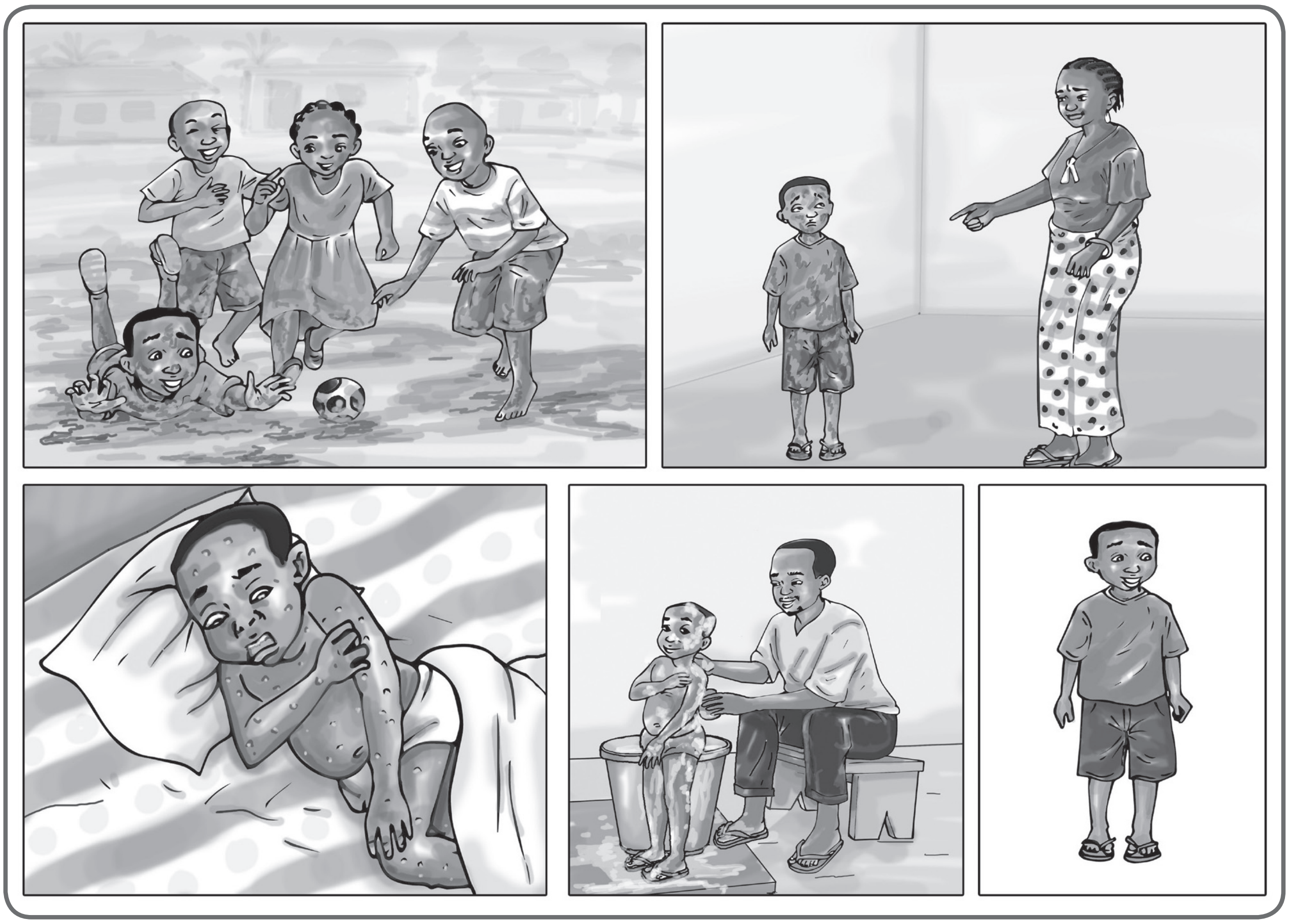

Natazama kiisha nasema

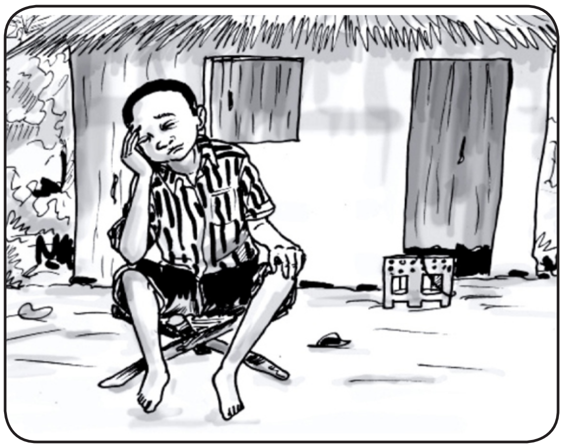

Nasoma

Bakala anagonjwa

Si vizuri kuwa mtoto mkaidi.
Bakala hakushika shauri ya wazazi wake.
Mbele ya kukula hakuoga mwili.
Bakala hakunawa mikono mbele ya kula.
Bakala alitembea miguu cini.
Hivi Bakala anagonjwa, ni kosa ya nani ?

Naandika msemwa juu ya usafi wa mwili.

Natazama kiisha nasema

Nasoma

Bakala na Kento

Rafiki Kento anamupa Bakala shauri.
Anamuomba ashike shauri ya usafi.
Akikataa, atakuwa mucafu sawa nguruwe.
Bakala anakubali kufwata shauri ya wazazi.
Afya yake itarudi nzuri.
Aksanti kento, aksanti wazazi.

Naandika ndani ya msemwa shauri mbili ya usafi.

Naandika ndani ya buku ya mazoezo, vyombo tatu vya kusafisha mwili.

Najaza msemwa huu :

Usafi ni ....

Naandika kwa misemwa mbili kuhusu usafi wa mwili wangu.

Mavazi

Mavazi ya wanaume, wanawake na watoto

Nazungumuza hadisi hii :

Natazama kiisha nasema

Nasoma

Duka la mavazi

Leo tulienda dukani ya mama Dina.
Anatandika mavazi kwa watu wote.
Mucuruzi ana mavazi ya wa mama.
Ana koti ya wababa.
Ana Kapitula na shati ya watoto pia.
Nilimuuliza kama kuna mavazi ya mabinti.

Naandika majina tatu ya mavazi.

Natazama kiisha nasema

Nasoma

Mushonaji

Baba Kalala ni mushonaji.
Anakata nguo kwa vipimo vya watu.
Anashona mavazi ya kila aina.
Anashona libaya, suruali, shati na rinda.
Combo cake cakushona inaitwa cerehani.

Naandika msemwa kuhusu mushonaji.

Naandika ndani ya buku ya mazoezo, majina tatu ya mavazi ninayopenda.

Najaza msemwa huu :

Napenda kuvaa ....

Naandika kwa misemwa mbili kuhusu mavazi.

Mavazi

Aina na rangi ya mavazi

Nazungumuza hadisi hii :

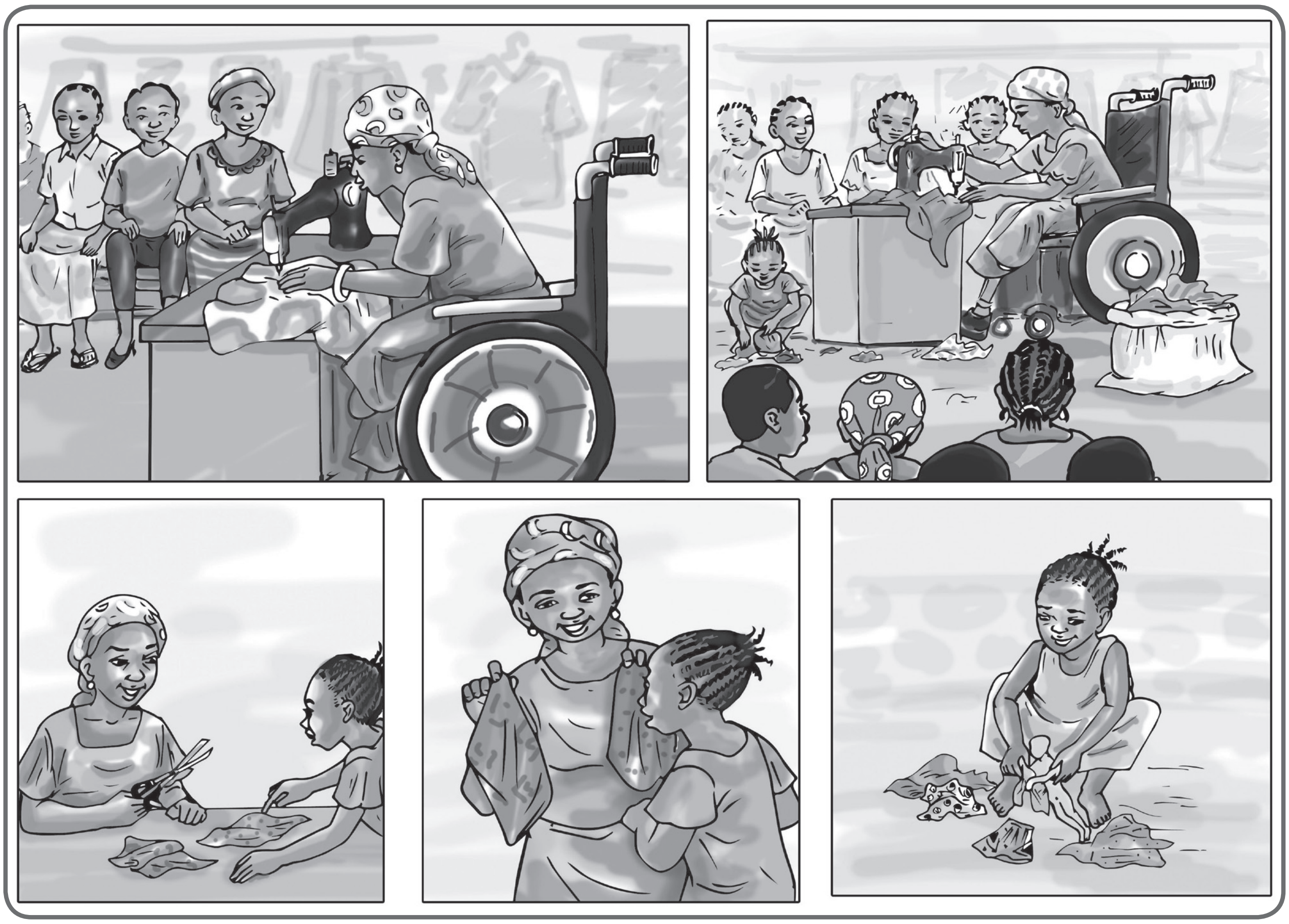

Natazama kiisha nasema

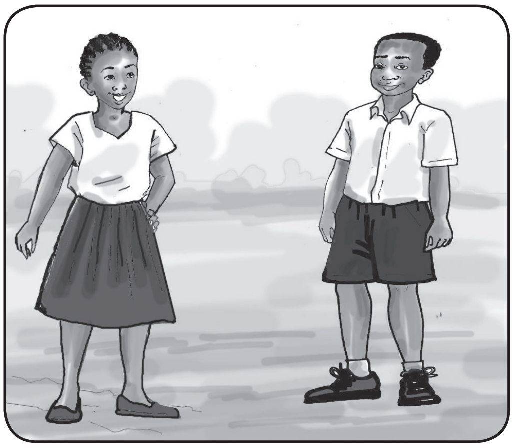

Nasoma

Mavazi ya mwanafunzi

Mwanafunzi havae canga canga; anavaa mavazi ya masomo. Muzazi yeyote anajua mavazi wanayovaa siku zote?

Musicana anavaa rinda samawi na kizibao nyeupe. Muvulana anavaa kaputula samawi, shati nyeupe na viatu.

Kwa mwalimu Mangaza wanaongeza karavati kwa kupendeza. Mavazi ya watoto ya masomo ni safi kabisa !

Naandika msemwa unayo mavazi ya wavulama.

Natazama kiisha nasema

Nasoma

Kikwembe ya mama

Mama aliuza mihindi, akaweka ku kikapo. Aliuza mukaba na kikwembe yenyi sanamu ya kipepeo.

Mama aliweka kikwembe ndani ya mufuko mupya. Kiisha tunaenda ku wanda ya mushonaji.

Mushonaji atakata kikwembe na kukishona vizuri. Mama na mutoto waliuza pia muhogo na mutama.

Naandika msemwa kuhusu kikwembe ya mama.

Naandika ndani ya buku ya mazoezo, rangi tatu ya mavazi ninayopenda..

Najaza msemwa huu :

Napenda kuvaa ....

Naandika kwa misemwa mbili kuhusu rangi ya mavazi.

Micezo

Micezo ya kipekee

Nazungumuza hadisi hii :

Natazama kiisha nasema

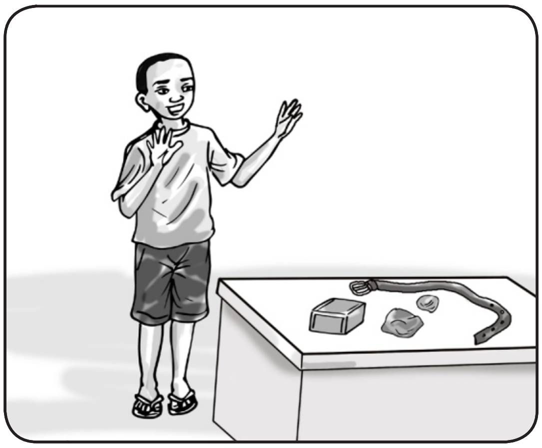

Nasoma

Daniel anaceza kuwa mwalimu

Daniel anauzika sababu jirani hafike kuceza. Anaita jina ya muti ya maua lakini haitingizike. Muti ya maua haiwezi kutoka fasi yake.

Anaita jogoo yake lakini inakimbia mbio. Daniel anapanga mawe, mukaba na mukebe mbele yake. Mucana muzima anazifundisha usomi na hesabu.

Naandika msemwa kuhusu mcezo ninayopenda.

Natazama kiisha nasema

Nasoma

Mucezo wa kamba

Kuna namna nyingi ya kuceza na kamba. Lakini Lili anabaki yeye peke nyumbani leo.

Anafunga ngambo moja ya kamba ku muti. Anafunga ngambo ingine ku mulango ya nyumba.

Kwa kuruka, anakunja muguu, anaweka ingine mbele. Lili anaamua kama kuceza na marafiki inapita furaha.

Naandika msemwa kuhusu mcezo wa kamba.

Naandika ndani ya buku ya mazoezo, vitu tatu ninavyotulia kwa kuceza.

Najaza msemwa huu :

Napenda kuceza na ....

Naandika kwa misemwa mbili kuhusu micezo ya pekee.

Micezo

Micezo ya kikundi

Nazungumuza hadisi hii :

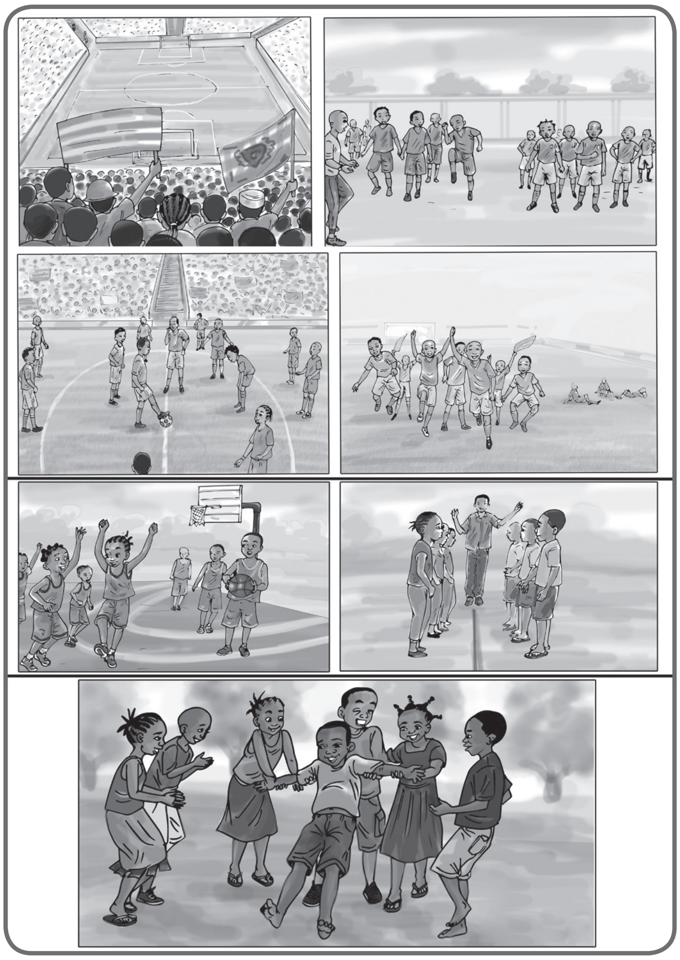

Natazama kiisha nasema

Nasoma

Kandolo na paka

Kandolo ni mtoto anapenda kuceza na kila kitu. Siku moja anasuka kitunga yake ya mucezo.

Anatia paka katika kibweta, na kibweta katika kitunga. Kandolo na rafiki Salima wanakamata ngambo na ngambo.

Kitunga inaruka ku kiti, ku kitanda sawa kima. Lakini paka anabaki salama sababu kibweta inamukinga.

Naandika msemwa juu ya usafi wa mwili.

Natazama kiisha nasema

Nasoma

Kuogelea

Siku ya sita, siku ya kuogelea na kuloa. Wavulana wanashuka ku muto na kitunga ya kuloa. Wasicana wanabeba kila moja, kikapo ku kicwa.

Wavulana wanaenda ngambo ya juu kunako kiziwa kuu. Kila kundi ku mustari wanatumbukia ndani ya viziwa. Mafungo ya hii mwaka watoto wanajiburudisha vizuri.

Naandika msemwa kuhusu kuogelea.

Naandika ndani ya buku ya mazoezo, micezo tatu ninazoeya kuceza.

Najaza msemwa huu :

Nazoea kuceza ....

Naandika kwa misemwa mbili kuhusu micezo ya jamii:

KIPINDI CA TATU

KUISHI KWA WAKATI NA KAZI ZA MAHALI

Wakati

Nyakati za siku

Nazungumuza hadisi hii :

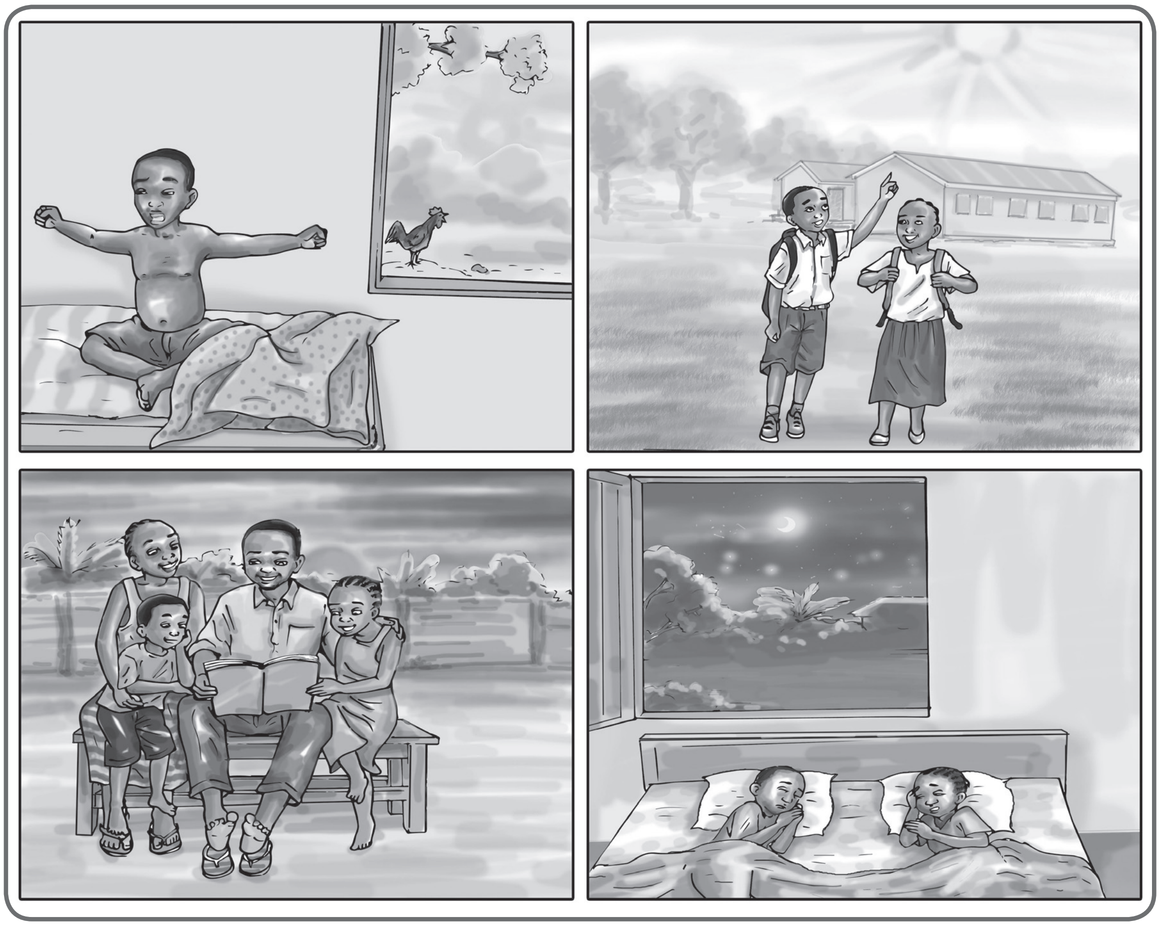

Natazama kiisha nasema

Nasoma

Kazi za mcana

Asubui mapema baba na mama wanaenda shambani.

Baba analima udongo kwa nguvu. Mama, wewe upande mbegu mahali ninalima. Dada atamimilia maji kwenye mimea.

Kazi zile zinafanyika mcana mzima. Mangaribi wote wanarudi nyumbani kupumzika.

Naandika msemwa kuhusu kazi za mcana.

Natazama kiisha nasema

Nasoma

Kazi za jamaa

Kila siku, kila mwanajamaa ana kazi yake. Asubui sisi tunaenda shuleni.

Baba ni mcoraji wa sanamu. Mcana mzima anacapa sanamu katika vitabu.Mangaribi, mama wetu atapika cakula cetu.

Usiku sisi wote tunalala nyumbani ; tunapumuzika.

Naandika msemwa kuhusu kazi za jamaa.

Naandika ndani ya buku ya mazoezo, kazi tatu ninazozifanya.

Najaza msemwa huu :

Napenda ....

Naandika kwa misemwa mbili kuhusu kazi zinazofanyika wakati wa mcana.

Wakati

Nyakati za mwaka

Nazungumuza hadisi hii :

Natazama kiisha nasema

Nasoma

Wakati wa masika

Leo asubui niliamuka na furaha kubwa moyoni. Tunaona mvua inanyesha kisha myezi tatu ya kipwa.

Karibu mvua, karibu joto, karibu jasho. Baba anasema, kwaheri baridi, kwaheri vumbi.

Kila mwaka ni hivi, masika inarudi, kipwa inarudi. Watu wanasema : Mukuye kwetu muone kipwa ya kweli.

Naandika msemwa kuhusu wakati wa mvua.

Natazama kiisha nasema

Nasoma

Mvua na mimea

Mvua inatuletea vitu vingi vya kula kila siku. Wakati ya mvua mimea tunapanda inaota vizuri.

Baba na mama wanatunza mimea ya mwaka kesho. Wakati mvua hainyeshi kamwe tunakosa hata maji.

Na mimea mingi inakauka sababu ya jua kali.Ni wakati watu wanavuna mimea waliopanda mwaka jana.

Naandika msemwa kuhusu wakati ya kupanda mimea.

Naandika ndani ya buku ya mazoezo, kazi tatu zinazofanyika wakati wa mvua.

Najaza msemwa huu :

Wakati wa kipwa tunaona ....

Naandika kwa misemwa mbili kuhusu wakati wa kipwa na wa wakati wa masika.

Soko

Wacuruzi, wanunuzi na kazi zao

Nazungumuza hadisi hii :

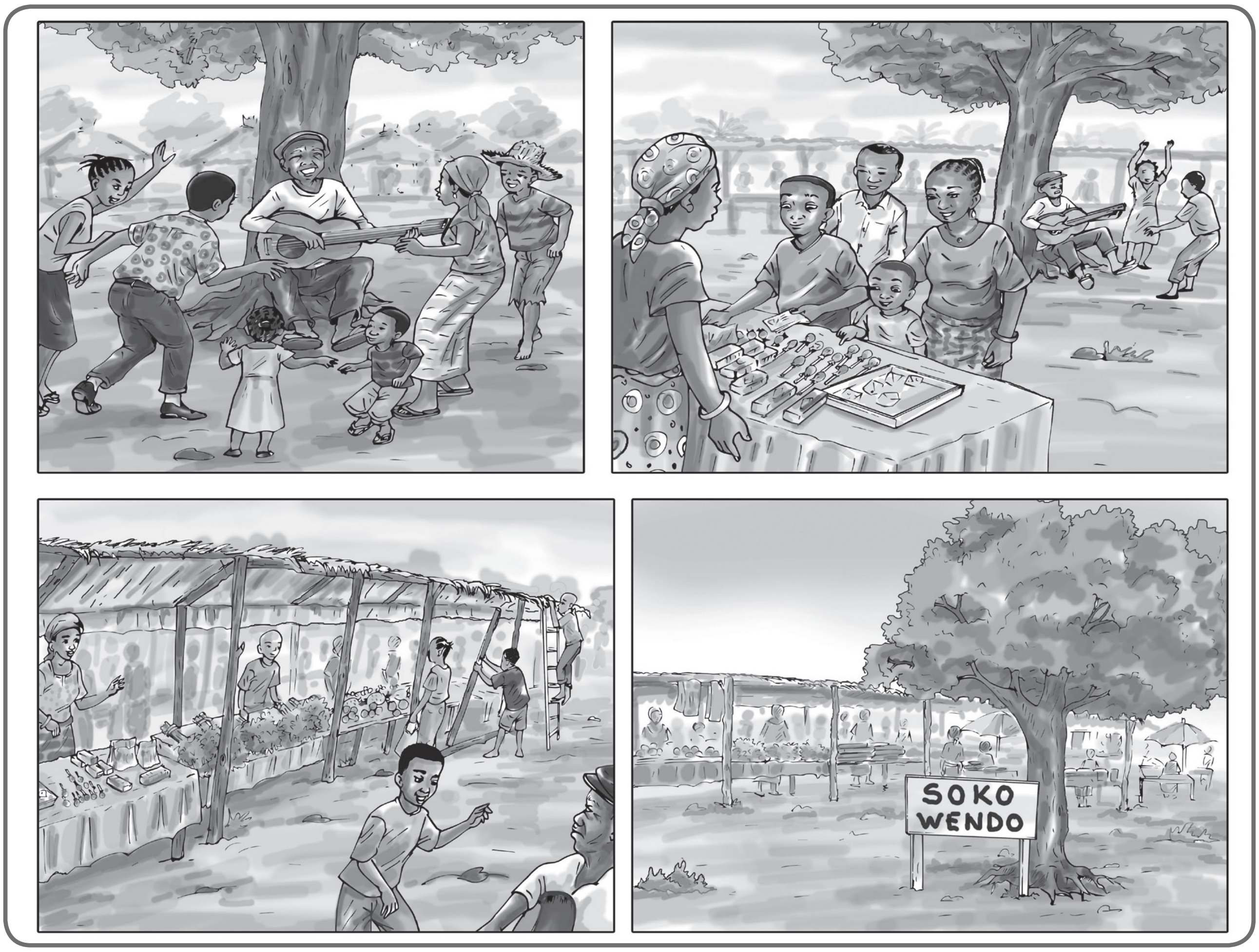

Natatazama kiisha nasema

Nasoma

Sokoni 1

Sokoni wacuruzi wanauzisha vitu mbambali. Mmoja anauzisha nguo ya kila aina na rangi.

Mimi na dada tunakaribisha wateja wauze vyakula kwa mama. Washonaji, munishonee mavazi ya watoto ya masomo.

Musuka nywele anatumika katika wanda yake. Sokoni kuna fasi tunabadirisha feza ya kigeni.

Naandika msemwa nikionyesha kitu niliuzisha.

Natazama kiisha nasema

Nasoma

Sokoni 2

Mimi na Salima tunapenda kutazama mavazi sokoni. Mavazi nyingi inafanywa na uzi ya pamba.

Tunapenda ile inatengenezwa na uzi ya kidudu. Marafiki wangu wanauzisha mavazi ya baridi.

Wanasema, inatengenezwa na manyoya ya kondoo. Nyinyi mukienda sokoni mutaona mavazi ya kila aina.

Naandika msemwa kuhusu kazi sokoni.

Naandika ndani ya buku ya mazoezo, kazi tatu zinazofanyika sokoni.

Najaza msemwa huu :

Sokoni tunanunua ....

Naandika kwa misemwa mbili kuhusu wacuruzi na biashara yao.

Soko

Kuuza na kuuzisha sokoni biashara

Nazungumuza hadisi hii :

Natazama kiisha nasema

Nasoma

Rangi za nguo

Sokoni, nguo vilevile zina rangi ya kuacana. Mama na baba wanapenda ya rangi ya kimajani.

Dada na mimi tunachagua kanzu ya rangi samawi. Nyinyi mucague shati ya rangi nyeusi na kimanjano.

Tuliona pia rinda nyekundu, nyeupe na kazalika. Sokoni watu wanasumulia, wanacagua, wanabadirisha na wanauza.

Naandika msemwa kuhusu kuuza nguo sokoni.

Natazama kiisha nasema

Nasoma

Biashara sokoni

Watoto wanapenda kutazama Biashara sokoni. Sisi tuliona mavazi ya wanawake, wanaume na watoto.

Nyinyi muliona vyungu, sahani, visu na kopo nyingi. Somo la tatu waliona : mahalagi, minofu, sombe, mihogo...

Waliona pia nyama: ngombe, mbuzi, kuku, sungura, kondoo... Sisi wote tuliona wacuruzi, wateja na wanunuzi.

Naandika msemwa kuhusu kuuzisha biashara.

Naandika ndani ya buku ya mazoezo, vitu tatu ambavyo naviona sokoni.

Najaza msemwa huu :

Sokoni tunaona zaidi ....

Naandika kwa misemwa mbili kuhusu kazi sokoni.

Karamu katika jamaa

kuzaliwa

Nazungumuza hadisi hii :

Natazama kiisha nasema

Nasoma

Kuzaliwa ya mdogo wangu

Ilikuwa siku mimi nilienda somoni bila habari kamwe. Kumbe mama alienda ku hospitali.

Kufika hospitali mganga akasema mama si mgonjwa ; atazaa. Kupita dakika cace, mama anazaa mtoto mwanamke.

Kufika nyumbani baba ananijulisha habari hiyo nzuri. Palepale tunaanza karamu nyumbani, tunaimba, tunaceza, tunakula tunakunywa.

Naandika msemwa kuhusu siku ya kupokea mtoto.

Natazama kiisha nasema

Nasoma

Karamu ya popi

Selemani alipanga meza vizuri na popi ya Safi. Mutu wowote anayefika nyumbani mwao Selemani anashangaa.

Safi anamuuliza anataka kufanya nini lakini hamupe jibu. Moyoni mwake alitayarisha karamu bila kujulisha mtu.

Sasa wakati inaenea, atatosha vikombe vya popi wapi ? Safi anakuja mbio; anamuletea vikombe na karamu itaanza.

Naandika msemwa namna nilifanya mcezo wa karamu.

Naandika ndani ya buku ya mazoezo, vitu ninaona kwenye karamu.

Najaza msemwa huu :

Kwa karamu ....

Naandika kwa misemwa mbili kuhusu siku ya karamu kwetu.

Mafungo

Kusafari wakati wa mafungo

Nazungumuza hadisi hii :

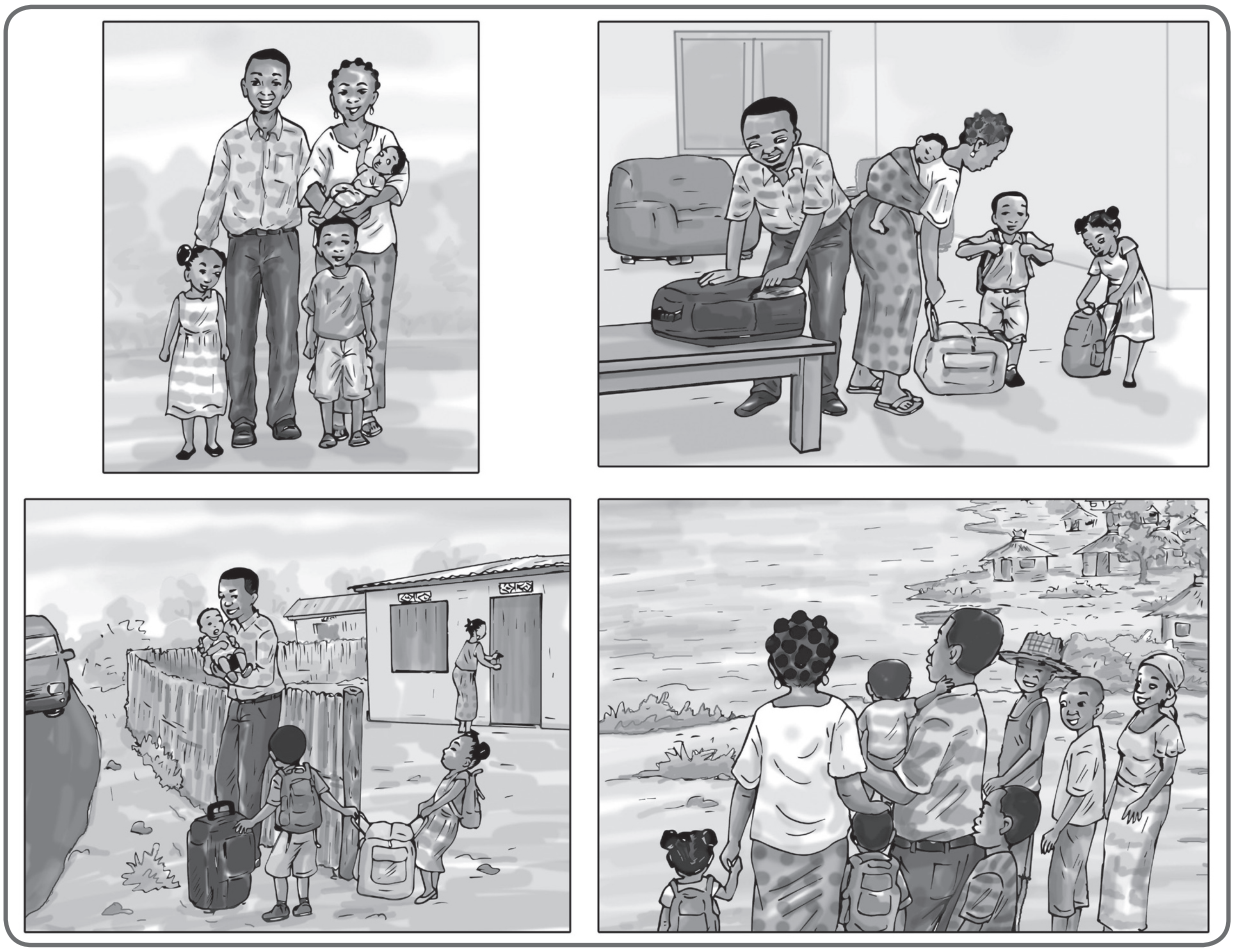

Natazama kiisha nasema

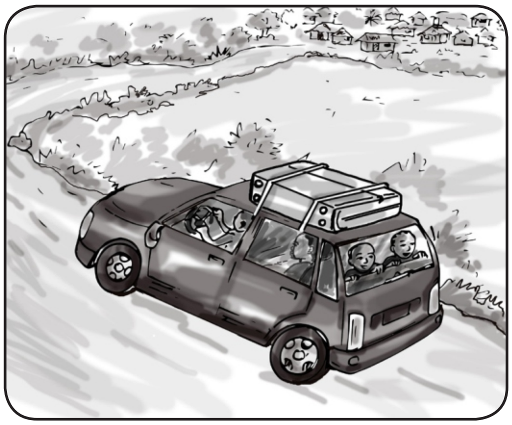

Nasoma

Safari ya Kinshasa

Tulitayarisha safari ya kwenda Kinshasa myezi tatu.

Sasa wakati ya kwenda inaenea; hatukalala leo usiku. Kaka, dada na mimi tunajaza mavazi katika sanduku.

Baba anatuuliza tutakamata combo gani kwa kusafiri. Lakini katika haraka yetu, hakuna mutu aliwaza hiyo. Baba anakata maneno ; mutaenda na mokari yangu.

Naandika msemwa kuhusu kitu iliyonifurahisha siku ya safari

Natazama kiisha nasema

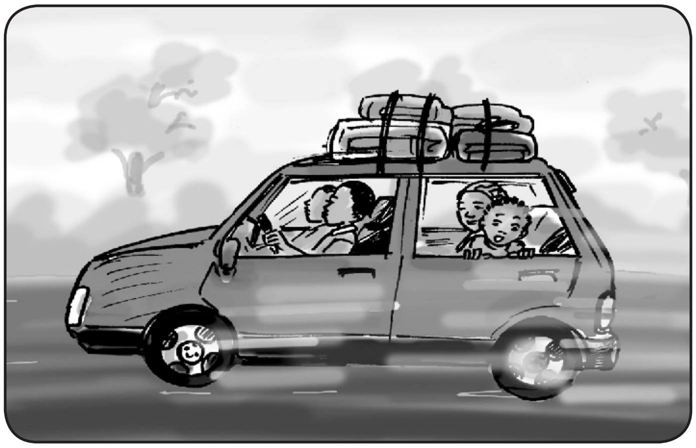

Nasoma

Ana anatembeza gari

Watoto walienda Kinshasa wanapashwa kurudi juu ya masomo. Sasa nani atatembeza gari ya baba waliobeba.

Ana anasema kama yeye atatembeza gari vizuri. Anaingia ndani, anawakisha gari, wandugu wote wanashangaa.

Wale walikuwa mbali wanakuja kuangalia namna Ana atatembeza. Walijiuliza kama binti huyu atafikisha gari mujini kasangulu.

Naandika msemwa kuhusu safari katika gari.

Naandika ndani ya buku ya mazoezo, fasi tatu natamani kuenda wakati wa mafungo.

Najaza msemwa huu :

Nilishaka kusafiri ndani ya ....

Naandika kwa misemwa mbili kuhusu safari yangu wakati wa mafungo:

Ce manuel de l'élève a été imprimé grâce à l'appui généreux du peuple américain et du peuple britannique, à travers l'Agence des Etats-Unis pour le Développement International (USAID) et le Ministère Britannique de la Coopération Internationale (DFID/UKAID).